

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου
θεολόγου
τ. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ὁ ἔνδοξος Μεγαλομάρτυς
καὶ Τροπαιοφόρος

Άπολυτίκιον

Ἦχος δ' .

Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής, καί τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστής, ἀσθενούντων ἰατρός, βασιλέων ὑπέρμαχος, Τροπαιοφόρε μεγαλομάρτυς Γεώργιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ ἔνδοξος

Μεγαλομάρτυς καί Τροπαιοφόρος*

Ὁ μεγαλομάρτυς καί τροπαιοφόρος Γεώργιος εἶναι ἓνας ἀπό τούς δημοφιλέστερους ἁγίους ὄχι μόνο τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων, ἀλλά καί ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Θά ἀποτελεῖ ἐξαιρεση ἂν βρεθεῖ πόλη ἢ χωριό στήν πατρίδα μας πού νά μή ἔχει ναό ἢ παρεκκλήσι ἀφιερωμένο στή μνήμη του. Ἀλλά καί μεταξύ τῶν βαλκανικῶν λαῶν, τῶν Σλάβων, τῶν Οὐγγρων, τῶν Πολωνῶν, τῶν Σύρων, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Παλαιστινίων, ἀκόμα καί τῶν μουσουλμάνων, εἶναι ἀνεπτυγμένη ἡ τιμή του, ἐνῶ σέ μερικές περιοχές τῆς Γερμανίας ὁ ἅγιος Γεώργιος εἶχε ταυτιστεῖ μέ τίς ἀρχαῖες γερμανικές θεότητες Wodan καί Donar. Ἡ εἰκόνα του στόλιζε τά φλάμπουρα βυζαντινῶν στρατηγῶν καί αὐτοκρατόρων, ἡ μορφή του ἦταν ἀποτυπωμένη σέ νομίσματα, καί σήμερα εἶναι ὁ προστάτης τοῦ Πεζικοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, πρόσφατα δέ ἀνακηρύχθηκε

---

* «Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνος πού μέ τή ζωή καί τό ἅγιο παράδειγμά του ἢ μέ τό βασανιστικό θάνατό του καταθέτει στόν κόσμο τήν καλή του μαρτυρία γιά τό Χριστό καί τήν ἀλήθεια του». Μεγαλομάρτυς εἶναι ἐκεῖνος πού ὑπέστη πολλά βασανιστήρια. Καί Τροπαιοφόρος ἐκεῖνος πού σήκωσε τό τρόπαιο τῆς νίκης κατά τῶν ἐχθρῶν τῆς Πίστης (ἀνθρώπων καί δαιμόνων).

καί τοῦ βουλγαρικοῦ! Ποιός, ὅμως, ὑπῆρξε ὁ βίος καί ἡ πολιτεία του;

Βίος καί πολιτεία

Πίγο πρίν ἀνακηρυχθεῖ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας ὁ Διοκλεπτιανός (284-305 μ.Χ.) γεννήθηκε ὁ Γεώργιος (μᾶλλον τό 280). Καταγόταν ἀπό πλοῦσια καί εὐγενή οἰκογένεια τῆς Καππαδοκίας, πού διέμενε στήν Ἀρμενία. Ἀπό τόν πατέρα του Γερόντιο, πού ἦταν συγκλητικός καί στρατηλάτης, πῆρε τήν ἀγάπη γιά τή στρατιωτική τέχνη – τήν ὁποία καί ἀκολούθησε – ἐνῶ ἀπό τήν εὐσεβή μητέρα του Πολυχρονία παιδαγωγήθηκε «ἀπό βρέφους» νά πιστεύει ἀκράδαντα στό Θεό καί νά ἀσκεῖ τήν ἀρετή, ἔχοντας ὡς πρότυπο τόν Κύριο, τοὺς ἀγίους καί τοὺς μάρτυρες.

Ὅταν ἔφτασε στήν κατάλληλη ἡλικία, ὁ Γεώργιος κατατάχθηκε στό ρωμαϊκό στρατό. Τό ἦθος, ἡ εὐγένεια καί ἡ καλοσύνη του τόν ἔκαναν ἀμέσως ἀγαπητό μεταξύ τῶν ἀξιωματικῶν καί τῶν στρατιωτῶν. Καί ὄχι μόνον.

Ὅταν τό ἔτος 297 οἱ Ρωμαῖοι ἐπιτέθηκαν ἐναντίον τοῦ Ναροσῆ, βασιλιᾶ τῆς Περσίας, ὁ Γεώργιος διακρίθηκε ἰδιαίτερα γιά τόν ἥρωισμό καί τήν τόλμη του, μέ ἀποτέλεσμα νά τιμηθεῖ μέ τό ἀξίωμα τοῦ τριβούνου. Οἱ νίκες τίς ὁποῖες σημείωσε στό στρατιωτικό πεδίο ἐντυπωσίασαν τόν αὐτοκράτορα Διοκλεπτιανό, πού ὄρισε τό Γεώργιο διοικητή, μέ τόν

τίτλο τοῦ κόμπα, στό τάγμα τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, σέ ἡλικία μόλις 18 ἐτῶν!

Στό μεταξύ, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, πού εἰσάκουσε τίς προσευχές τοῦ Γεωργίου καί τῆς μητέρας του Πολυχρονίας, ὁ Γερόντιος πού ἦταν ἀκόμα εἰδωλολάτρης, ἀσπάζεται τή χριστιανική πίστη, βαπτίζεται καί φεύγει σύντομα ἀπό τόν παρόντα κόσμο. Γιός καί μητέρα συνεχίζουν τήν κατά Χριστόν ζωή. Ἀσκοῦνται στήν προσευχή καί τή φιλανθρωπία. Μοιράζουν μέρος ἀπό τή πλοῦτη τους στούς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» τοῦ Χριστοῦ, ἀδιακρίτως ἂν ἦταν χριστιανοί ἢ εἰδωλολάτρης.

* * *

Τό ἔτος 302 ὁ καίσαρας Γαλέριος ἐπιτέθηκε καί πάλι ἐναντίον τῶν Περσῶν. Ὁ Γεώργιος ἀναδεικνύεται ἐκ νέου ὁ πιό γενναῖος καί πολῦτιμος ἀξιωματικός, χωρίς ὅμως νά πάψει νά εἶναι ταπεινός καί πιστός χριστιανός.

Τό ἴδιο ἔτος ὁ Διοκλετιανός μέ διάταγμά του κήρυξε φοβερό διωγμό κατά τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἐντολή του ἦταν ξεκάθαρη: Ὅσοι χριστιανοί ἀρνοῦνται καί ἀθετοῦν τήν πίστη τους στό Χριστό νά ἀπολαμβάνουν βασιλικές δωρεές καί τιμές. Ὅσοι δέν πείθονται, νά τό πληρώνουν μέ τή ζωή τους.

Ὁ Γεώργιος ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορα

Τότε ὁ Γεώργιος ἀποφασίζει καί παρουσιάζεται αὐτόκλητος στόν αὐτοκράτορα Διοκλητιανό, στήν ἔδρα του τῆ Νικομήδεια. Διακηρύττει μέ παρρησία τήν πίστη του στό Χριστό, ἐλέγχει τήν ἀπάτη καί τήν ἀδυναμία τῶν εἰδώλων καί χλευάζει ὅσους πιστεύουν σ' αὐτά. Οἱ διάφορες παραλλαγές τῶν Συναξαρίων, πού ἐξιστοροῦν τήν εὐθαρσὴ Ὁμολογία τοῦ Γεωργίου καί ὅσα διαμείφθηκαν μεταξύ αὐτοῦ καί τοῦ αὐτοκράτορα, παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Παραθέτουμε ὀρισμένα ἀποσπάσματα (ἀπό τό «Μέγα Συναξαριστή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» τοῦ Βίκτωρος Ματθαίου):

Ὁ δέ παρανομώτατος βασιλεύς Διοκλητιανός, τό πρωί ὅταν ἐξημέρωσεν ἦλθεν εἰς τόν ναόν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔξωθι τῆς ἐκκλησίας, ἵνα κάμῃ τήν ἀνάκρισιν, προστάξας νά φέρουν πρό αὐτοῦ τόν Ἅγιον. Ὅταν δέ ὁ Ἅγιος προσῆλθεν, εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ βασιλεύς μέ πολλήν ἡμερότητα καί ταπεινωσιν: «Δέν σοί φαίνεται, Γεώργιε, φιλανθρωπία καί πολλή καλωσύνη τοῦτο τό ὅποϊον κάμνω ἐγώ, ὑπομένων νά μετανοήσῃς χωρίς νά σέ θανατώσω; Ναι, μά τή δύναμιν τῶν μεγάλων θεῶν, διά τήν νεότητά σου καί διά τήν ἀνδρείαν σου λυποῦμαι νά σέ θανατώσω. Διότι ἐπιθυμῶ, ἐάν μετανοήσῃς, νά

σέ τιμήσω, νά σέ δοξάσω καί νά σέ κάμω συγκάθεδρον τῆς βασιλείας μου· εἶπέ μου λοιπόν καί σύ τήν γνώμην σου· τί σκέπτεσαι».

Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη: «Ἐπρεπε, βασιλεῦ, αὐτήν τήν ἀγάπην τήν ὁποίαν δεικνύεις τώρα, νά τήν εἶχες δείξει πρωτύτερα, ὥστε νά μή μέ ἐβασάνιζες τόσο ἀπάνθρωπα».

Ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσε τόν λόγον τοῦτον ἐχάρη καί λέγει πρὸς τόν Ἅγιον: «Ἄν θελήσης νά μέ κάμης πατέρα σου, χάρισέ μου τήν χαράν ταύτην, ἐγὼ δέ θέλω σέ ἀνταμείψει μέ πλούσια χαρίσματα».

Ὁ Ἅγιος εἶπεν: «Ἄν ὀρίξης, βασιλεῦ, ἐλθέ νά εἰσέλθωμεν εἰς τόν ναόν, ἵνα ἰδῶ τοὺς θεοὺς σου».

Εὐθύς τότε ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε τοὺς ἄρχοντας του καί ὅλον τόν λαόν νά εἰσέλθουν εἰς τόν ναόν, ἐνῶ τό πλῆθος ἀπό τήν χαράν του ἐπολυχρόνιζον τόν βασιλέα. Εἰσῆλθον δέ ὅλοι εἰς τόν βωμόν καί ἐπερίμενον νά ἰδοῦν τί θέλει πράξει ὁ Ἅγιος.

Τότε ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Γεώργιος ἤγειρε τήν δεξιάν του χεῖρα πρὸς τό εἶδωλον τοῦ Ἀπόλλωνος καί εἶπε: «Θέλεις σύ, εἶδωλον ἄψυχον, νά λάβης, ὡς θεός, ἀπό ἐμέ θυσίαν;».

Μετά δέ τόν λόγον ἔκαμε καί τόν σταυρόν του.

Τό δέ δαιμόνιον, τό ὁποῖον κατώκει εἰς τό εἶδωλον, διά μεγάλης φωνῆς εἶπε: «Δέν εἶμαι ἐγὼ θεός, οὔτε ἄλλος τις ἀπό ἡμᾶς· μόνον αὐτός τόν ὁποῖον σύ κηρύττεις εἶναι Θεός ἀληθινός·

ἡμεῖς δέ εἴμεθα ἄλλοτε ἄγγελοι καί λόγῳ τῆς ὑπερηφανείας μας ἐγίναμεν διάβολοι, ἀπό τότε δέ περιπαίζομεν τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τόν φθόνον μας καί μᾶς προσκυνοῦσιν ὡς θεούς».

Ὁ Ἅγιος τότε ἀπεκρίθη: «Διατί λοιπόν παραμένετε τώρα ἐδῶ, ὅπου παρευρίσκομαι καί ἐγώ ὁ δοῦλος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ;».

Τότε, συγχρόνως μέ τήν φωνήν, βοή καί σύγχυσις καί κλαυθμοί ἠκούσθησαν προερχόμενα ἀπό τά εἶδωλα τοῦ βωμοῦ, καταπεσόντα δέ ταῦτα συνετρίβησαν εἰς τεμάχια. Τότε τινές τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ καί ἄλλοι ἐκ τοῦ πλήθους ἤρπασαν τόν Ἅγιον ἀπό τόν βωμόν καί δέροντες καί ὠθοῦντες τόν ἐξέβαλον ἔξω, κράζοντες πρὸς τόν βασιλέα: «Φόνευσε αὐτόν τόν μιaron καί πλάνον, φόνευσέ τον πρίν κατακρημνίσῃ καί τόν ναόν καί σέ, βασιλεῦ». Ἐνῶ δέ τό πλῆθος ἐκραύγαζεν, ἠκούσθη ἡ βοή μέχρι τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως. Τότε ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα δέν ἠδυνήθη πλέον νά κρατῆ τήν πίστιν τῆς μυστικῆν καί ἠθέλησε νά τήν ἀποκαλύψῃ. Εὐθύς λοιπόν τρέχει δρομέως πρὸς τόν ναόν τοῦ Ἀπόλλωνος, μὴ δυναμένη δέ νά διασχίσῃ τό πλῆθος, ἐκραζε λέγουσα: «Ὁ Θεός τοῦ Γεωργίου, βοήθει μοι, ὅτι Σὺ μοναχός εἶ Θεός ἀληθινός».

Ὅταν δέ ἠσύχασεν ὁ κόσμος, ἐκάλεσε τόν Ἅγιον ὁ βασιλεὺς καί μετὰ πολλοῦ θυμοῦ τοῦ εἶπεν: «Αὐτὴ εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη σου, κακὴ κεφαλὴ; Κατ' αὐτόν τόν τρόπον ἔμαθες νά θυσιάζῃς εἰς τοὺς θεούς;».

Ὁ Ἅγιος ὁμως ἀπεκρίθη: «Ναί, ἀνόπτε βασιλεῦ, ἔμαθα νά καταφρονῶ τοὺς θεοὺς σου· σύ δέ αἰσχύνηπι, διότι ἔχεις τὴν ἐλπίδα σου εἰς τοιούτους θεοὺς, οἵτινες δέν ἠδυνήθησαν νά σώσουν τοὺς ἑαυτοὺς των ἀπὸ τὸν ἀφανισμόν».

Ἐνῶ δέ ἔλεγεν ὁ Ἅγιος τοὺς λόγους τούτους, ἰδοὺ ἔφθασεν ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα, εὐθύς δέ ὡς εἶδε τὸν Ἅγιον δεδεμένον, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του, καὶ τὸν μὲν Ἅγιον νύχαρίσκει, τὸν δέ βασιλέα ὕβριζε καὶ τὰ εἶδωλα περιεγέλα.

Ὁ δέ βασιλεὺς Διοκλετιανὸς εἶπε πρὸς αὐτήν: «Τί ἔπαθες, Ἀλεξάνδρα, καὶ ἠκολούθησες τὸν μάγον αὐτόν, ἀπομακρυνθεῖσα ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν θεῶν μας;».

Τότε ἡ βασίλισσα ἀπεκρίθη: «Μωρότατε, ἀσεβέστατε καὶ παρανομώτατε βασιλεῦ, ἐτυφλώθης, ἐσκοτίσθης, ἐπλανήθης καὶ δέν πιστεύεις τὴν ἀλήθειαν, οὐδέ γνωρίζεις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινός».

Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ ἔχων τί νά πράξῃ, ἀφ' ἑνὸς ἀπὸ τὸν θυμὸν του καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν λύπην του διότι τὸν ἐξύβρισεν ἡ βασίλισσα, διέταξε νά τοὺς φυλακίσουν, κατόπιν δέ ἔγραψε κατὰ τοῦ Ἁγίου καὶ τῆς βασιλίσης τοιαύτην ἀπόφασιν: «Τὸν Γεώργιον, χριστιανόν, ὅστις κατεφρόνησε τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν καὶ ὕβρισε τοὺς θεοὺς, καὶ εἰς τὸ τέλος κατέστρεψε καὶ τὰ εἶδωλά των, προστάσω νά ἀποκεφαλίσετε μαζί μὲ τὴν βασίλισσαν Ἀλεξάνδραν».

Καί ὁ μὲν βασιλεὺς οὕτως ὥρισεν. Ἡ δὲ βασίλισσα προσευχομένη εἰς τὴν φυλακὴν ἐδόξασε νοερῶς τὸν Θεόν, ὡς δὲ ἀπέκαμε καὶ ἐκάθησεν εἰς μίαν πέτραν, παρέδωκε τὴν ἁγίαν τῆς ψυχῆς εἰς χεῖρας Θεοῦ. Τοῦτο ἰδὼν ὁ μέγας Γεώργιος ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Τά φρικτά μαρτύρια τοῦ Γεωργίου

γενναία αὐτῆ στάση τοῦ Γεωργίου ἦταν φυσικό νά προκαλέσει τὴν ὀργή τοῦ αὐτοκράτορα καὶ τῶν αὐλικῶν καὶ νά ὀδηγήσει τὸν ὁμολο-γητὴ τοῦ Χριστοῦ στὰ μαρτύρια. Γι' αὐτά, ὡς ἀρχικὴ πηγὴ, χρησιμοποιήθηκε πολὺ ἐνωρίς σὲ Ἀνατολή καὶ Δύση τὸ «Μαρτύριον», τὸ ὁποῖο συνέταξε ἕνας ὑπρέτης τοῦ Γεωργίου, ὁ Πασικράτης, πού παρακολούθησε ἀπὸ κοντὰ ὅσα ὑπέμεινε ὁ μεγαλομάρτυρας. Παρόλο πού τὸ ἀρχικὸ κείμενο ἔχει χαθεῖ, κυκλοφοροῦσαν ἀρ-κετές παραλλαγές του, ἡ ἀρχαιότερη ἀπὸ τίς ὁποῖες εἶναι τοῦ 5ου αἰῶνα καὶ πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὸ ἀρχικὸ κείμενο. Ἀπὸ αὐτὴν, καθὼς καὶ χειρό-γραφα σὲ παπύρους, διάφορα ἀνώνυμα συναξάρια, ἀποσπάσματα κωδίκων, ἐγκωμιαστικούς λόγους στὸν Ἅγιο, διηγήσεις θαυμάτων καὶ ἱερὲς Ἀκολουθίες ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας μας, συντίθεται ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία, τὰ μαρτύρια, τὰ θαύματα καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχει σχέση μὲ τὸ μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ καὶ τροπαιοφόρο

άγιο Γεώργιο. Ίδιαίτερη θέση σ' όλα αυτά έχει τό «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καί τροπαιοφόρου», γραμμένο ἀπό τόν Συμεών Λογοθέτη, τό Μεταφραστή (Πατρολογία τοῦ J.-P. Migne, τόμος 115).

Σημειώσαμε, λοιπόν, ὅτι ἡ γενναία στάση τοῦ Γεωργίου τόν ὀδήγησε στή μαρτύρια. Τά ὁποῖα ἄρχισαν μέ τό κρέμασμα του σ' ἓνα ξύλο καί τήν ἐντολή στους στρατιῶτες νά τόν χτυποῦν στήν κοιλιά μέ κοντάρι. Ὁ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ ἀγνοεῖ τοὺς βασανιστές καί ὑψώνει νοῦ καί καρδιά στό Θεό, εὐχαριστώντας τον γιατί τόν ἐτοιμάζει «νά γίνει ἄξιος τῶν δικῶν του ἀγαθῶν». Καί ὁ Κύριος κάνει τό θαῦμα του: Τό κοντάρι στραβώνει, ὑποχωρεῖ, δέν βλάπτει τό Γεώργιο.

Οἱ εἰδωλολάτρες, ὅμως, ἀντί νά προβληματιστοῦν καί νά συνεισπιστοῦν μ' αὐτό πού ἔβλεπαν, ἐξοργίζονται περισσότερο καί τόν ρίχνουν στή φυλακή, ὥσπου νά σκεφτοῦν γιά ἄλλα βασανιστήρια. Τοῦ δένουν μέ ἀλυσίδα τά πόδια, τόν ξαπλώνουν καί βάζουν στό στήθος του μιά πολύ βαριά πέτρα. Παρά τή δυσφορία πού νιώθει ἀπό τό βάρος, δέν λυγίζει. Προσεύχεται, παρακαλώντας ἡ πέτρα νά γίνει στήριγμα στήν καρδιά του, ὥστε νά μείνει ἀκλόνητος στήν πίστη του πρὸς τό Χριστό.

Τήν ἐπόμενη κιόλας μέρα ὁ Διοκλετιανός καί τά ὄργανά του ὑπέβαλαν τό Γεώργιο στό φορικτό μαρτύριο τοῦ τροχοῦ. Τί ἦταν αὐτό; Ἕνας μεγά-

λος τροχός, στόν όποιο είχαν προσαρμοσμένα κοφτερά μαχαίρια. Πάνω του έδεσαν γυμνό τόν μεγαλομάρτυρα, μέ τεντωμένο τό σῶμα του και μέ ειδικό τρόπο κίνησαν και έστρεψαν γύρω από τόν άξονά του τόν τροχό, μέ σκοπό νά κατακρεουργήσουν τό Γεώργιο. Έκεϊνος έμψυχωνόταν μέ τή θερμή προσευχή του. Είχε τή βεβαιότητα ότι και τά σκληρότερα βασανιστήρια δέν ήταν τίποτα μπροστά στην άγάπη του Χριστου, πού πρώτος έχυσε τό πανάχραντο αίμα του για τή λύτρωσή μας. Κι ένῶ περιστρεφόταν δεμένος στό φοβερό τροχό και τό νεανικό του αίμα έρρινε τό χῶμα εκείνο, υπέμεινε καρτερικά. Γύρω του μανιασμένοι ειδωλολάτρες τόν χλευάζουν και ειρωνικά ρωτοϋν: «Που είναι ο Θεός του Γεωργίου και δέν έρχεται νά τόν γλιτώσει απ' τά χέρια μας;» (πρβλ. Ψαλμ. 43,14). Που νά ήξεραν οι ταλαίπωροι ότι και στό Γεώργιο θά είχαν έφαρμογή τά λόγια του Σολομώντα (Παροιμ. 3,8): «Θά υπάρξει θεραπεία για τό σῶμα μου και φροντίδα για τά όστά μου».

Και πραγματικά. Αφου οι βασανιστές τόν άφησαν δεμένο, έφυγαν. Τότε ακούστηκε από τόν ουρανό ήχος γλυκός και φωνή θαυμαστή πού καλοϋσε τόν άθλητή του Χριστου μέ τ' όνομά του, ένῶ άγγελος Θεου έμφανίστηκε, τόν έλυσε από τόν τροχό και θεράπευσε τελείως τις βαθιές πληγές του, αποκαλώντας τό Γεώργιο « φίλο » και « συμπολίτη ». Μετά τή θαυμαστή αυτή επέμβαση

τοῦ Θεοῦ, ὁ Γεώργιος ἐμφανίστηκε στό Διοκλιτιανό καί τούς αὐλικούς του, τήν ὥρα πού πρόσφεραν θυσίες στους ψεύτικους θεούς τους καί μέ παλλόμενη φωνή εἶπε:

«Μάθε καλά, βασιλιά, ποιόν παραδώσατε στό φρικτό μαρτύριο, ἀλλά καί ποιός εἶναι Ἐκεῖνος πού μέ ἀπάλλαξε καί μέ ἔσωσε ἀπό τήν πικρή τιμωρία. Πρέπει νά τόν γνωρίσετε πολύ καλά καί νά πιστέψετε ὅτι εἶναι ὁ μόνος ἀληθινός Θεός καί νά πάψετε νά ἔχετε στραμμένη τήν προσοχή σας καί νά λατρεύετε θεούς, πού ὄχι τούς ἄλλους, ἀλλά οὔτε καί τόν ἑαυτό τους μποροῦν νά βοηθήσουν».

Ὁ αὐτοκράτορας Διοκλιτιανός δέν πίστευε στά μάτια του καί ρώτησε ποιός εἶναι αὐτός πού τοῦ μιλοῦσε. Δέν μποροῦσε νά χωρέσει ὁ νοῦς του ὅτι ἦταν δυνατόν ὁ Γεώργιος νά λυθεῖ ἀπ' τόν τροχό στόν ὁποῖο τόν κρατοῦσαν χοντρές ἀλυσίδες καί προπαντός πῶς γιατρεύτηκαν οἱ μαχαιριές στό σῶμα του, ἀφοῦ οὔτε ἴχνος ἀπ' αὐτές δέν φαινόταν.

Ἐπειτα ὁ Γεώργιος ἐμφανίστηκε δημόσια στό πλῆθος. Ἡ θαυματουργική διάσωσή του ἔγινε ἀφορμή πολλοί εἰδωλολάτρες νά πιστέψουν στό Χριστό καί νά σωθοῦν. Μεταξύ τῶν πρώτων ἦταν οἱ στρατηγοί τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ Ἀνατόλιος καί Πρωτολέων, πού μέ παρρησία ὁμολόγησαν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορα καί τῶν παρευρισκο-

μένων, ὅτι Θεός ἀληθινός εἶναι μόνον αὐτός τῶν
χριστιανῶν. Ἡ ἀντίδραση τοῦ Διοκλετιανοῦ, ἀπόρροια
ὀργῆς, ἦταν νά διατάξει τήν ἄμεση ἀποκε-
φάλισή τους σέ ἐρημική τοποθεσία, ἔξω ἀπό τήν
πόλη. Ἔτσι προστέθηκαν στή χορεία τῶν μαρ-
τύρων τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἀλλά τά γεγονότα αὐτά, πού συγκλόμισαν
καί πολλούς εἰδωλολάτρεις, ἔγιναν ἀφορμή νά
ἀσπαστεῖ τήν πίστη στό Χριστό καί ἡ γυναίκα τοῦ
αὐτοκράτορα, Ἀλεξάνδρα, πού δέν δίστασε νά
ὁμολογήσει ὅτι εἶναι χριστιανή, μέ ἀποτέλεσμα,
ὅπως σημειώθηκε ἤδη σέ προηγούμενη σελίδα, νά
φυλακιστεῖ καί νά παραδώσει ὄσιακά τήν ψυχή
της στό Θεό.

Ἡ μανία τοῦ Διοκλετιανοῦ τόν ὀδήγησε στό
νά λάβει ἀπόφαση νά ὑποβάλει τό γενναῖο τοῦ
Χριστοῦ ἀθλητή καί ὁμολογητή σ' ἓνα ἀκόμα,
ἀπίστευτα σκληρό, μαρτύριο: Νά τόν ρίξουν σ'
ἓνα λάκκο μέ ἀσβέστη πού τότε σβηνόταν, καί νά
τόν φρουροῦν ἄγρυπνα, μή τυχόν καί κάποιοι δι-
κοί του, χριστιανοί, τόν βγάλουν ἀπό ἐκεῖ. Τρεῖς
ἡμέρες ἀργότερα, πιστεύοντας ὅτι τό σῶμα τοῦ
Γεωργίου θά εἶχε τελείως λιώσει μέσα στό λάκ-
κο μέ τόν καυτό ἀσβέστη, διέταξε κάποιους
στρατιῶτες νά πᾶνε, νά μαζέψουν τά ὀστά του
καί νά τά ἐξαφανίσουν, γιά νά μή τά πάρουν οἱ
χριστιανοί καί τά ἔχουν ὡς πολῦτιμα λείψανα,
ἐπειδή γνώριζε πόσο τιμοῦσαν τούς μάρτυρες τῆς
πίστεως τους.

Πόση, όμως, ἦταν ἡ ἔκπληξη τῶν στρατιωτῶν ὅταν βρῆκαν τό Γεώργιο ζωντανό καί ἐντελῶς ἀνέπαφο ἀπό τόν κοχλαστό ἀσβέστη! Κι ὄχι μόνον αὐτό. Ἦταν καλυμμένος μέ ρόδα καί λουλούδια! Τό ὑπερθαύμαστο αὐτό γεγονός ἔκανε πολλούς αὐτόπτες νά ἀναφωνήσουν: «Μέγας εἶναι ὁ Θεός τῶν χριστιανῶν» καί νά πιστέψουν στό Χριστό. Μεταξύ αὐτῶν καί οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ αὐτοκράτορα στρατιῶτες.

Ἡ εἶδηση γέμισε τό Διοκλετιανό μέ δέος. Κι ὅταν ὁ Γεώργιος ἐμφανίστηκε καί πάλι μπροστά του, τόν ρώτησε: «Ποίος σέ ἔσωσε ἀπό τό βέβαιο θάνατο;». Γιά νά λάβει τήν ἀπάντηση: «Ἄν κάποιος ἀκούσει χωρίς νά πιστέψει, ἀχρείαστα καί χωρίς νόημα εἶναι γι' αὐτόν τά λόγια. Γνώριζε ὅμως, βασιλιά μου, ὅτι ὁ Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, εἶναι Ἐκεῖνος πού κι ἐμένα καί ὄλους τοὺς πιστοὺς του μᾶς σκεπάζει ἀοράτως καί μᾶς διασώζει ἀπό ὅτιδήποτε θά μποροῦσε νά μᾶς βλάψει». Ἡ μαρτυρία ὅμως τοῦ εἰδωλολάτρη αὐτοκράτορα ἦταν ἀσυγκράτητη. Δέν τόν συγκινοῦσε ἡ ἀλήθεια. Οὔτε τά θαυμαστά γεγονότα. Οὔτε τό γενναῖο καί ἄκαμπτο φρόνημα τοῦ Γεωργίου. Γι' αὐτό καί διέταξε νά πυρακτώσουν στή φωτιά εἰδικά σιδερένια παπούτσια, πού στό ἐσωτερικό τους εἶχαν καρφιά, νά τά φορέσουν στόν ἀθλητή τοῦ Χριστοῦ καί νά τόν ἀναγκάσουν νά τρέξει!

Ὁ Γεώργιος τά φόρεσε. Οἱ στρατιῶτες τόν χτυποῦσαν καί τόν ἔσπρωχναν. Ἐκεῖνος ζητάει τή

βοήθεια τοῦ Χριστοῦ, γιά νά ὑπομείνει τό μαρτύριο, νά μή νικηθεῖ καί χαροῦν οἱ ἐχθροί τῆς πίστεως. Καί ἡ προσευχή εἰσακούεται. Λαμβάνει τή βοήθεια τοῦ οὐρανοῦ καί ἀντέχει. Στή συνέχεια ρίχνεται καί πάλι στό δεσμωτήριο. Τήν ἐπόμενη μέρα, μέ ἐντολή τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὀδηγεῖται καί πάλι ἐνώπιόν του. Ὁ αὐτοκράτορας τόν ἐρωτᾷ:

– Μέχρι πότε θά παρακοῦς στίς προσταγές μου καί θά αὐθαδιάξεις, ἐνῶ μέ ἀνόπτες μαγεῖες θά ἐξαπατᾷς τό λαό;

Καί ὁ Γεώργιος ἀπαντᾷ:

– Παρά τό ὅτι τόσες φορές μέ παραδώσατε σέ φρικτά βασανιστήρια γιά νά συναντήσω θάνατο σκληρό καί ἀναπόφευκτο, βρίσκομαι τώρα ἀνάμεσά σας, ἀδιάψευστη ἀπόδειξη τῆς δύναμης τοῦ Χριστοῦ. Τά μαρτύρια δέν μέ τρομάζουν. Εἶμαι ἔτοιμος νά ὑποστῶ καί ἄλλα, χωρίς κανένα φόβο. Γιά σᾶς, ὅμως, πού λατρεύετε τά ἄψυχα εἰδωλα, ποιᾷ ἐλπίδα ὑπάρχει; Καί γιατί ἀδίστακτα γίνεστε ἀφορμή νά χάσουν καί ἄλλοι τήν ψυχή τους, ἐπειδή τοὺς κρατᾶτε ὑποχρεωτικά στήν εἰδωλολατρία; Ἐκεῖνοι, μάλιστα, πού τοὺς ὀνομάζετε θεοὺς καί τοὺς λατρεύετε, ἐνῶ ἦταν μέθυσοι, ἀνίητικοι καί φονιάδες, τιμωροῦνται τώρα στήν κόλαση, ἡ ὁποία περιμένει καί ὅλους ἐκείνους πού τοὺς λατρεύουν ὡς θεοὺς.

Τά λόγια αὐτά, ἀντί νά καταπραῦνουν τήν ὀργή τοῦ Διοκλητιανοῦ, τόν ἀγρίεψαν περισσότερο. Ἔτσι, δίνει ἐντολή καί μαστιγώνεται βάνουσα

μέ βούνευρα ὁ Γεώργιος. Τό σῶμα του γεμίζει πληγές, ἀλλά δέν κάμπτεται. Ἐκεῖνοι πού τόν μαστιγώνουν, κουράζονται. Ὁ Γεώργιος ἀντέχει, χάρη στήν προσευχή του καί τή βοήθεια τοῦ Κυρίου. Τότε ἐπεμβαίνει ὁ Μαγνέντιος, δεύτερος τῆ τάξει μετά τόν αὐτοκράτορα, πού ζητάει ν' ἀναλάβει ἐκεῖνος τό βασανισμό τοῦ μάρτυρα. Πλησιάζει στό Γεώργιο καί τοῦ λέει:

– Ἄν θέλεις νά πιστέψουμε στό θεό σου, δείξε μας ἕνα ἔργο ἀντάξιο τῆς πίστεως σου. Ἀνάστησέ μας τό νεκρό πού εἶναι θαμμένος στό γειτονικό τάφο. Ἐτσι πρόθυμα θά προσέλθουμε στή χριστιανική πίστη.

Ὁ Γεώργιος, γνωρίζοντας τήν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, πού μέ τό λόγο του δημιούργησε τά πάντα «ἐκ τοῦ μηδενός», γονάτισε καί προσκύνησε μέ εὐλάβεια τόν Κύριο. Σήκωσε τά μάτια του πρὸς τόν οὐρανό, δόξασε τό Θεό καί τόν παρακάλεσε θερμά ν' ἀκούσει τή δέσπῃ του. Καί, ὡ τοῦ θαύματος, ὁ νεκρός ἀναστήθηκε ἀπὸ τόν τάφο!

Αὐτό πού ἀκολούθησε, εὐκόλα τό φανταζόμεστε: Πολλοί ἀπὸ τοὺς παρευρισκόμενους καί ἀρκετοὶ στρατιωτικοί, ἑκθαμβοὶ ἀπὸ τό θαυμαστό γεγονός, πίστεψαν στό Θεό. Ὁ αὐτοκράτορας, ἂν καί ἀπόρησε μ' αὐτό πού ἔβλεπαν τά μάτια του, μὴ θέλοντας νά παραδεχτεῖ πὼς εἶχε ἄδικο πού δίωκε τοὺς χριστιανούς καί τό Γεώργιο, θεώρησε πὼς ὁ ἀναστημένος νεκρός ἦταν φάντασμα. Γι' αὐτό καί διέταξε νά παρουσιαστῆ μπροστά του ὁ μάγος Ἀθανάσιος, τόν ὁποῖο ὅλοι οἱ εἰδωλολάτρεις

παραδέχονταν γιά τά τεχνάσματά του, πιστεύοντας πώς ἐκεῖνος θά μπορούσε νά κλέψει τίς ἐντυπώσεις πού εἶχε δημιουργήσει τό θαῦμα τῆς ἀνάστασης τοῦ νεκροῦ. Πλὴν, ὅμως, ὁ Γεώργιος ἀποκάλυψε καί ἔλεγξε μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ τήν ἀπάτη τοῦ μάγου, ὁ ὁποῖος δέν δίστασε ἐκείνη τή στιγμή, μαζί καί μέ πολλούς ἄλλους, νά ἀσπασθεῖ τή νέα πίστη, ἀφοῦ δέχτηκαν τή σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ ἀπό τά χέρια τοῦ Γεωργίου. Ἡ ὀργή τοῦ αὐτοκράτορα ἦταν φανερή. Καί ἡ διαταγή σκληρή: Νά ἀποκεφαλίστοῦν ἀμέσως ὅσοι προσχώρησαν στή χριστιανική πίστη, μαζί τους ὁ ἀναστημένος νεκρός καί ὁ πρῶν μάγος Ἀθανάσιος, ὁ δέ Γεώργιος νά φυλακιστεῖ καί πάλι.

Ὅσοι εἶχαν πιστέψει προσέρχονταν στή φυλακή καί μέ φιλοδωρήματα στους φρουρούς κατάφεραν νά φτάνουν ὡς τό κελί τοῦ Γεωργίου, γιά νά ζητήσουν τήν εὐλογία καί τίς συμβουλές του, ἐνῶ ἔφερναν μαζί τους καί πάσχοντες, τούς ὁποίους ὁ Γεώργιος μέ τήν προσευχή του θεράπευε. Ἐνας ἀπό τούς ἐπισκέπτες στή φυλακή ἦταν καί κάποιος φτωχός γεωργός, ὀνόματι Γλυκέριος. Πῆγε νά τόν παρακαλέσει νά ἐπικαλεστεῖ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, γιά νά ἐπαναφέρει στή ζωή τό βόδι του, πού εἶχε ποφήσει ἐνῶ ὄργωνε τό χωράφι του. Ἦταν τόση ἡ πίστη του, πού ὁ Γεώργιος τοῦ εἶπε: «Ἄν πιστεύεις, πήγαινε στό χωράφι σου καί θά βρεῖς τό βόδι ζωντανό».

Ὁ Γλυκέριος, μετά τό θαῦμα, γεμάτος εὐγνω-

μοσύνη ξεκίνησε νά πάει καί πάλι στή φυλακή γιά νά εὐχαριστήσῃ τὸ μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ. Καθ' ὁδὸν δὲν σταμάτησε νά διακηρύττει τὴν εὐεργεσία. Ὅμως συναντήθηκε μὲ κάποιους φανατικούς εἰδωλολάτρες, πού ὅταν ἔμαθαν ὅτι ὁ Γλυκέριος ἀπαρνήθηκε τὰ εἰδῶλα καί ἔγινε χριστιανός, τὸν ἔπιασαν καί τὸν ὁδήγησαν στό Διοκλετιανό, ὁ ὁποῖος ἔδωσε ἀμέσως ἐντολή καί τὸν ἀποκεφάλισαν. Ἔτσι ὁ Γλυκέριος «ἐτελειώθη» μὲ τὸ βάπτισμα τοῦ μαρτυρίου καί ἄφησε τὴ φτώχεια του στὸν παρόντα κόσμο, γιά νά ἀπολαμβάνει τὴν αἰώνια χαρὰ τῶν ἀγαπημένων τοῦ Θεοῦ στὸν οὐρανό.

Νέες ὑποσχέσεις καί αὐτοκαταστροφὴ τῶν εἰδῶλων

Μαθαίνοντας ὁ αὐτοκράτορας ὅτι ὁ Γεώργιος καί στή φυλακή συνεχίζει τὸ ἔργο του καί πολλοὶ εἰδωλολάτρες ἀφήνουν τὸ ψεῦδος τῆς θρησκείας τους καί προσέρχονται στό Χριστιανισμό, ἀποδέχτηκε τὴν εἰσήγηση τοῦ Μαγνηντίου καί δοκίμασε ἄλλη μέθοδο, προκειμένου νά πείσει τὸ Γεώργιο ν' ἀπαρνηθεῖ τὴν πίστη του. Διέταξε καί ἔφεραν ἐνώπιόν του τὸν φυλακισμένο ἀθλητὴ τοῦ Χριστοῦ. Καί προσπάθησε μὲ λόγια γλυκά καί ὑποσχέσεις νά τὸν πείσει. «Ἄν μὲ ἀκούσεις», τοῦ λέει, «καί προσφέρεις θυσία στοὺς θεοὺς μας, θά ἀποκτήσεις τὰ πάντα. Ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Καί χρήματα καί τιμὴ καί δόξα

καί ἀξίωμα ἀμέσως μετά τό δικό μου. Σοῦ μιλω
σάν πατέρας σου. Θά ἦταν κρίμα νά χαραμίσεις
τά νιάτα σου καί τή ζωή σου, σέ περίπτωση πού
δέν μέ ἀκούσεις». Στήν ἄρνηση τοῦ Γεωργίου δέν
ἀπογοπεύτηκε, ἀλλά συνέχισε:

– Γεώργιε, σέ ἀγαπῶ σάν πατέρας σου. Ἔλα
νά θυσιάσεις στούς θεούς μας. Ἔτσι καί τήν εὐ-
μένειά τους θά ἔχεις καί ὅ,τι πιό καλό καί ὠραῖο
θά ἀποκτήσεις.

Τότε ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ τοῦ λέει:

– Ἄν αὐτή εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, βασιλιά μου,
καιρός νά πᾶμε στούς θεούς.

Πιστεύοντας ὁ Διοκλετιανός ὅτι, ἐπιτέλους, ὁ
Γεώργιος θά θυσίαζε στούς θεούς, ἔδωσε διαταγή
νά συναχθοῦν ὅλοι, ἄρχοντες καί λαός, στό ναό
τῶν εἰδώλων, προκειμένου νά παρακολουθήσουν
ἀπό κοντά τό θρίαμβό του νά πείσει τό λαμπρό
νέο, πού κατεῖχε σημαίνουσα θέση μεταξύ τῶν
χριστιανῶν, νά προσέρχεται στή δική του πίστη,
αὐτή τῶν εἰδώλων. Ὅταν λοιπόν, συγκεντρώθη-
καν ὅλοι, ὁ Γεώργιος πλησίασε τό ἄγαλμα τοῦ
Ἀπόλλωνα καί εἶπε μέ δυνατή φωνή: «Εἶσαι θεός
καί πρέπει νά σέ προσκυνοῦν οἱ ἄνθρωποι;». Τό
πονηρό πνεῦμα πού κατοικοῦσε στό ἄγαλμα, ἀπό
φόβο πρὸς τόν ἀθλητή τοῦ Χριστοῦ, ἀπάντησε
μέ τρεμάμενη φωνή: «Εγὼ δέν εἶμαι θεός. Ἔνας
εἶναι ὁ ἀληθινός Θεός, ὁ Χριστός». Καί ὁ Γεώργι-
ος συνέχισε: «Κι ἀφοῦ δέν εἶσαι θεός, τί ἔπαθες

καί ξεγελάς τούς ἀνθρώπους καί τούς κάνεις νά προσέχουν ἐσένα καί τά ἄλλα εἶδωλα καί νά σᾶς λατρεύουν ὡς θεούς; Πῶς τολμᾶτε καί παραμένετε στόν τόπο αὐτό, ἐνῶ μπροστά σας βρίσκεται ὁ δοῦλος τοῦ Χριστοῦ;».

Λέγοντας αὐτά, ἔκανε τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ. Καί ἀμέσως ἀκούστηκε ταραχή καί βουητό καί θρῆνος ἀπό τούς δαίμονες πού ἐξαφανίστηκαν, ἐνῶ ταυτόχρονα τά εἶδωλα ἄρχισαν νά πέφτουν κάτω μέ πάταγο καί νά θρυμματίζονται.

Τό τί ἐπακολούθησε εἶναι εὐνόητο. Μεγάλη στενοχώρια κατέλαβε τόν αὐτοκράτορα καί τούς αὐλικούς, χαρά καί βεβαιότητα γιά τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως τους τούς χριστιανούς, θαυμασμός τούς εἰδωλολάτρεις καί ὄθηση νά προσέλθουν στό Χριστιανισμό. Ὁ Διοκλετιανός, ἀφίνοντας τήν μέχρι τότε ψεύτικη εὐγένεια καί καλοσύνη του πρὸς τόν Γεώργιο, ἔδειξε τόν πραγματικό ἑαυτό του: «Μέ τέτοιες θυσίες μοῦ ὑποσχέθηκες ὅτι θά τιμήσεις τούς θεούς καί θ' ἀποδώσεις τήν εὐγνωμοσύνη σου σ' αὐτούς; Ἄλλά δέν θά μπορέσεις γιά πολύ ἀκόμα νά χαιρεσαι καί νά εἰρωνεύεσαι τούς ἀνίκητους θεούς μας, ἀντλώντας δύναμη ἀπό τά μαγικά σου τεχνάσματα». Ἡ ἀπάντηση τοῦ Γεωργίου, γεμάτη σύνεση καί εὐπρέπεια, ἦταν: «Ἐγώ, βασιλιά, δέν σοῦ εἶπα ψέματα. Ἐκεῖνο πού ἦταν στίς προθέσεις μου ἀκολούθησα μέ πιστότητα· τό νά λατρεύω δηλα-

δή τό Θεό μου καί νά τοῦ προσφέρω θυσία ζωντανή, ἅγια καί εὐάρεστη. Καί δέν βλέπεις ὅτι ἐκεῖνα πού ἐσεῖς προσκυνᾶτε καί λατρεύετε δέν εἶναι παρά πλάνη καί ψέμα καί κούφια ὀνόματα;».

Ὁ αὐτοκράτορας ἦταν φανερά ἀπογοητευμένος. Ἔβλεπε πώς δέν μπορούσε ν' ἀλλάξει τήν πίστη τοῦ Γεωργίου. Τυχόν νέα βασανιστήρια θά ἦταν χωρίς ἀποτέλεσμα. Γι' αὐτό καί πῆρε τήν ἀπόφαση, πού γνωστοποιήθηκε ἀμέσως: «Γεώργιος, ὁ ἐπίμονος ὀπαδός τῆς μάταις πίστεως τῶν χριστιανῶν, ὁ καταφρονητής τῶν σωτήρων θεῶν μας, πού δέν πείστηκε οὔτε μέ τά βασανιστήρια, οὔτε μέ τίς ὑποσχέσεις ἀγαθῶν νά ἀρνηθεῖ τό Χριστό καί νά θυσιάσει στούς θεούς, ἀλλά παραπλάνησε στήν πίστη του καί τή βασίλισσα Ἀλεξάνδρα, νά ὑποστειῖ μαζί της τό θάνατο μέ τό ξίφος».

Τό ἔνδοξο τέλος του

ἀπόφαση-διαταγή του ἔπρεπε νά ἐκτελεστεῖ πάραυτα. Οἱ δῆμιοι, λοιπόν, πῆραν τό Γεώργιο καί τή βασίλισσα Ἀλεξάνδρα, γιά νά τούς ὀδηγήσουν στόν τόπο τῆς ἐκτέλεσης. Ἡ βασίλισσα, ὅμως, καθώς πορευόταν, δέν ἔπαυσε νά προσεύχεται στό Θεό. Ὁ ὁποῖος τήν πῆρε κοντά του στούς οὐρανοῦς, πρίν προλάβει νά ὑποστειῖ τό θάνατο μέ τό ξίφος. Ὁ δέ Γεώργιος, φτάνοντας στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου, παρεκάλεσε τούς δημίους

νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά προσευχηθεῖ γιά λίγο. Καί ἀπό τά βάθη τῆς ψυχῆς του εἶπε: «Κύριε καί Θεέ μου, ἐσύ στόν ὅποιο ἀνήκω καί στόν ὅποιο στήριξα τίς ἐλπίδες μου· ἐσύ πού μου ἔδωσες θάρρος καί μέ ἐτοίμασες γι' αὐτήν τήν ὥρα. Ἐσύ βοήθησέ με νά φέρω σέ αἴσιο πέρας αὐτόν τόν ἀγώνα πού ἀνέλαβα γιά τή δόξα τοῦ ὀνόματός σου καί δέξου τήν ψυχή μου ἀνεπηρέαστη ἀπό τά πονηρά πνεύματα, συναριθμώντας τιν μέ ἐκείνους πού εὐαρέστησαν σ' ἐσένα. Καί συγχώρεσε στό λαό ὅσα ἀπό ἄγνοια διαπράττουν σέ βάρος ἐμοῦ καί τῶν χριστιανῶν, ἀξιώσέ τους δέ νά σέ γνωρίσουν ἀληθινά, διότι εἶσαι εὐλογητός στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων».

Τελειώνοντας τήν προσευχή του γονάτισε, τέντωσε τόν αὐχένα του καί δέχτηκε τό χτύπημα τοῦ ξίφους καί μαζί τό στεφάνι τοῦ Μάρτυρος. Τό στεφάνι πού ἀπονέμεται ἀπό Ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος στεφανώνει τούς ἀθλητές τῆς πίστεως. Τό μαρτυρικό του ἀλλά ἔνδοξο τέλος, ἔλαβε χώρα τήν 23η Ἀπριλίου*, ὅποτε τιμᾶται καί ἡ πανίερη μνήμη του, ἐνῶ στίς 3 Νοεμβρίου ἐορτάζονται τά ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου στή Λύδδα τῆς Παλαιστίνης, δηλαδή ἡ ἀνακομιδή καί κατάθεση τοῦ σώματός του σ' αὐτόν.

Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ Ἁγίου

Ἐξεικόνιση τοῦ μεγαλομάρτυρα καί τροπαιοφόρου ἁγίου Γεωργίου εἶναι πολύ διαδεδομένη.

Τή συναντοῦμε σέ τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, φορητές εἰκόνες, ξυλόγλυπτα, μινιατοῦρες κλπ. Ἡ συννηθισμένη παράστασή του, κατά τή μακραίωνη παράδοση τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας, εἶναι «κατ' ἐνώπιον», δηλαδή ὄρθιος, μέ στολή συνήθως ἀξιωματικοῦ (ἢ μάρτυρα)· κρατάει δόρου ἢ σταυρό καί ἀσπίδα, φοράει τό θώρακα, ἔχει ζωσμένο τό ξίφος του. Εἶναι νέος καί χωρίς γένεια, μέ πλούσια καί κοντή κόμη. Ὑπάρχουν καί ἄλλες, ἀρκετά ἀρχαῖες, παραστάσεις του μέ πολυτελή στολή μαρτύρων ἢ ἀμιγῶς στρατιωτική. Ἀργότερα, ἀπό αἰγυπτιακή ἐπίδραση, δημιουργήθηκε ὁ τύπος τοῦ στρατιωτικοῦ ἀγίου ὡς πρὸς τὴν ἀπεικόνισή του, ἐνῶ σπανιότερος εἶναι αὐτός τοῦ «δεόμενου» ἀγίου Γεωργίου.

Τόν 5ο αἰῶνα ἐμφανίστηκε καί ὁ τύπος τοῦ ἔφιππου Ἀγίου, σέ τοιχογραφίες μοναστηριῶν τῆς Αἰγύπτου. Τό ἄλλογο εἶναι λευκό (ἐνῶ τοῦ ἀγίου Δημητρίου κόκκινο) καί ὁ Ἅγιος σκοτώνει πότε δράκοντα καί πότε μεγαλόσωμο βάρβαρο καί ἀρματωμένο πολεμιστή. Καί τό ἓνα καί τό ἄλλο συμβολίζουν τή νίκη τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατά τῆς εἰδωλολατρίας καί τοῦ κακοῦ. Οἱ παραστάσεις αὐτές συναντῶνται τόν 9ο περίπου αἰῶνα στή Μονή τοῦ Σινᾶ, ἐνῶ ἀπό τό 12ο αἰῶνα διαδίδεται ὁ τύπος τοῦ ἔφιππου ἀγίου πού φονεύει δράκοντα. Ἡ παράσταση σχετίζεται μέ ἓνα ἄθλο του, πού ἀναφέρεται σέ συναξάρι τοῦ 11ου αἰῶνα.

Σύμφωνα μ' αυτό ὁ ἅγιος Γεώργιος σκότωσε ἕνα δράκοντα πού ἀπειλοῦσε τή ζωή τῆς κόρης τοῦ βασιλιᾶ Σελβίου. Γι' αὐτό καί στήν εἰκόνα, πίσω ἀπό τόν ἔφιππο ἅγιο Γεώργιο, κάθεται ἡ κόρη τήν ὁποία ἔσωσε καί στό βάθος, στήν εἴσοδο τῶν ἀνακτόρων, περιμένει μέ ἀγωνία ἡ μητέρα της. Σέ ἄλλο, σπανιότερο τύπο, ἔφιππου ἁγίου Γεωργίου μέ παιδί πίσω του, συμβολίζεται ἡ ἀπελευθέρωση τριῶν παιδιῶν πού εἶχαν αἰχμαλωτιστεῖ. Τό ἕνα τό εἶχαν ἀρπάξει οἱ Ἀγαρνοί ἀπό ἐκκλησία τῆς Παφλαγονίας· τό ἄλλο οἱ Βούλγαροι (ἦταν γιός τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Βυζαντίου Λέοντα Φωκᾶ) καί τό τρίτο οἱ Σαρακηνοί ἀπό τή Μυτιλήνη, παιδί μιᾶς χήρας μάνας. Γι' αὐτό καί ὁ ἅγιος Γεώργιος χαρακτηρίζεται τῶν «αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής».

Ἄλλος τύπος ἀπεικόνισης τοῦ μεγαλομάρτυρα εἶναι ὁ τοῦ «κεφαλοφόρου»: Ὁ ἅγιος ἐμφανίζεται νά κρατάει τήν κομμένη ἀπό τό ξίφος κεφαλή του, ἐνῶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός τόν στεφανώνει γιά τό μαρτύριό του. Τέλος, συνηθισμένος εἶναι καί ὁ τύπος ἐκεῖνος κατά τόν ὁποῖο στό κέντρο ἀπεικονίζεται ὁ μεγαλομάρτυρας καί γύρω ἀπό αὐτόν, σέ εἰκονίδια, σκηνές ἀπό τά φρικτά μαρτύρια καί τά θαύματά του. Σπανιότερα παριστάνεται μαζί μέ τόν ἅγιο Δημήτριο.

Ἡ λαογραφία γιά τόν ἅγιο Γεώργιο

Γημειώσαμε ἤδη στήν ἀρχή τοῦ παρόντος ὅτι ὁ ἅγιος Γεώργιος εἶναι ἀπό τούς δημοφιλέστερους ἁγίους μας. Πράγμα πού φαίνεται καθαρά καί ἀπό τό γεγονός ὅτι πολλά ἔθιμα, πανηγυρισμοί καί τραγούδια εἶναι ἀφιερωμένα σ' αὐτόν. Εἶναι ὁ ἥρωας τῆς παράδοσής μας. Σκοτώνει μέ τό κοντάρι του τό θηρίο, σώζει τή βασιλοπούλα κι ἐλευθερώνει τό νερό γιά τίς ἀνάγκες τῶν κατοίκων, ὅπως λέει καί τό τραγούδι:

*Ἄι Γιώργη μ', ἀφέντη μου, κι ἀφέντη καβαλάρη,
ἀρματωμένος μέ σπαθί καί μέ χρυσό κοντάρι.
Ἄγγελος εἶσαι στή θωριά, κι ἅγιος στή θεότη,
περικαλῶ βοήθει με, ἅγιε στρατιότη,
ἀπό τό ἄγριο θεριό καί δράκοντα μεγάλο,
ὅπου τόν πῆγαν ἄνθρωπο κάθε πρωί καί ἄλλο.
Κι ἂν δέν τόν πῆγαν ἄνθρωπο κάθε πρωί στήν ὥρα,
κανένανε δέν ἄφνε νά πιεῖ νερό στή χώρα.*

Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ συναξαριακή παράδοση ἔχει ἀρκετές ὁμοιότητες μέ παρόμοιες ἀρχαιοελληνικές δημώδεις διηγήσεις, δέν παύει νά δείχνει τή βαθιά ριζωμένη πίστη τοῦ ὀρθόδοξου ἑλληνικοῦ λαοῦ στό ρόλο πού διαδραμάτισε ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυρας καί τροπαιοφόρος Γεώργιος στή συνείδησή του. Ἔθιμα, ὅπως στήν

Ἀράχωβα, κρατοῦν ζωντανή τήν ἀγάπη καί τό σεβασμό τῶν χριστιανῶν στή χάρι του. Στήν πόλη αὐτή, τήν παραμονή τῆς γιορτῆς καί μετά τόν Ἑσπερινό καί τή λιτάνευση τῆς ἱερᾶς εἰκόνας του, «ἀρχίζει ὁ χορός μέ τούμπανα καί καραμουζες. Ἀρχίζουν πρῶτα οἱ γερόντοι καί χορεύουν τραγουδώντας τό “πανηγυράκι”. Κάθε μπροστέλλα (κορυφαῖος τοῦ χοροῦ), πού θά μπῆ, ἀρχινάει τό τραγούδι, τό “πανηγυράκι”, ἔστω κι ἂν πῆ ἔπειτα ἄλλο τραγούδι. Ἐν τῷ μεταξύ ἔχουν κόψει τό νερό, καί τήν ὥρα πού λέν: “Ἀπόλα, δράκο, τό νερό, νά πιῆ τό πανηγύρι”, ἀπολοῦν πάλι τό νερό ἀπ’ τή δεξαμενή. Τήν ἐπόμενη μέρα γίνεται καί τό “τρέξιμο τῶν γερόντων” μέ ἔπαθλο ἓνα ἀρνί ἢ κριάρι, καθὼς καί τό “πήδημα”, ἡ πάλη, ἡ σφαιροβολία καί ἡ ἄρση βάρους».

Στήν Καππαδοκία ὑπῆρχε πηγάδι πού λεγόταν «ἀγίασμα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου», ἐνῶ στό Κωστί τῆς Θράκης «ξημέρωμα τοῦ Ἁι Γιώργη, ἔπαιρναν νερό ἀπ’ τή βρύση μέ τά ποτήρια καί πήγαιναν στήν ἐκκλησία. Τό ἔβαζαν κάτω ἀπ’ τόν Ἁι Γιώργη γιά τά ζῶα». Ἀκόμα καί τή γνωστή ρήση «σύν Ἀθηνᾶ καί χεῖρα κίνει», σέ πολλές περιοχές ἀντικατέστησαν οἱ χριστιανοί μέ τή φράση: «Ἁι Γιώργη βοήθα με· κούνα καί σύ τό χέρι σου».

Ἐπειδή ἡ γιορτή τοῦ ἁγίου Γεωργίου συμπίπτει μέ τήν ἀνοιξη, ιδιαίτερα τόν τιμοῦν οἱ κτηνοτρόφοι, οἱ ὁποῖοι τότε ἀφήνουν τά χειμαδιά

καί ανεβαίνουν στά ὄρεινά βοσκοτόπια. Συνήθως προσφέρουν στήν ἐκκλησία ἕνα ἀρνί ἢ κατσίκι (τόν «ἀγιωργίτη»), πού πουλιέται ἢ σφάζεται καί τό κρέας του, ὠμό ἢ ψημένο, μοιράζεται στούς γείτονες καί τούς συγγενεῖς καί φίλους.